

Г. О. Усатий,
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник

УДК 343.9.01

DOI 10.37749/2308-9636-2020-5(209)-1

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ СУЧАСНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті аналізуються питання організаційно-правового забезпечення механізму протидії сучасній злочинності в умовах суттєвого погіршення криміногенної ситуації у державі; досліджуються концептуальні засади та проблеми функціонування механізму протидії злочинності і вітчизняної кримінально-правової політики; переосмислюються місце та роль протидії злочинності в державному механізмі, його зовнішньому та внутрішньому контурах, визнається недостатня розробленість відповідних доктринальних (теоретичних) положень; акцентується увага на прогалинах профільного законодавства та неналежному нормативно-правовому забезпеченні правоохоронних органів.

Ключові слова: злочинність, кримінально-правова політика, профілактика злочинів, механізм протидії злочинності.

На сьогодні актуальність розробки заasad функціонування механізму протидії злочинності зумовлена практичними потребами захисту прав і свобод громадян, подальшого реформування системи влади, розробки нової політики, стратегії і тактики протидії сучасним кримінальним загрозам та негативним соціальним реаліям, що відповідає життєво важливим інтересам та прагненням народу України.

Сьогодні уся сукупність процесів політичних, економічних та соціальних перетворень у нашій державі сфокусована на необхідності розв'язання єдиного комплексного завдання — забезпечення її національної безпеки. Вирішальне значення з точки зору виконання цього ком-

плексного завдання має недопущення неконтрольованого зростання злочинності, негативних змін у її структурі та формування відповідних тенденцій. Лише наукова методологія комплексного системного дослідження проблем функціонування механізму протидії злочинності може надати необхідні знання про ці явища і забезпечити широке впровадження отриманих результатів у практичну діяльність. Тож необхідність ефективного забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, переосмислення місця та ролі протидії злочинності в державному механізмі, його зовнішньому та внутрішньому контурах, недостатня розробленість відповідних теоретичних положень, існу-

вання низки організаційно-правових проблем у сфері правозастосування зумовлюють актуальність дослідження державно-правового механізму протидії злочинності [1, с. 2].

Український дослідник О. Горішний, визначаючи характерні риси вітчизняного механізму протидії злочинності, справедливо зауважує, що механізм протидії злочинності — це комплексне організаційно-правове явище, спрямоване на вдосконалення кримінологічної діяльності (системи заходів, спрямованих на усунення, нейтралізацію, блокування причин, умов, факторів і детермінантів злочинності). Водночас механізм кримінально-правового впливу — це функціонуючий комплекс (процес застосування) передбачених кримінальним законом і використовуваних у правозастосовній практиці щодо осіб, винних у вчиненні злочинів, а також у превентивному сенсі, певних засобів, прийомів і технологій. Це об'єктивно необхідний складний динамічний процес практичної реалізації негативної, справедливої і невідвратної реакції держави на вчинення злочинів за допомогою системи передбачених законом кримінально-правових засобів (кримінально-правових норм, кримінально-правових відносин і актів застосування норм кримінального права) з метою забезпечення і підтримки порядку в суспільному житті [2].

Варто додати, що фундаментальним положенням будь-якого державно-правового механізму протидії злочинності є чітко визначена кримінально-правова політика. При цьому її основні напрями визначаються на підставі об'єктів кримінально-правової охорони, згрупованих за видами та систематизованих залежно від рівня їх важливості для суспільства.

Рівневий аналіз кримінально-правової політики дає підстави виділяти доктринальний, програмний, законодавчий, правозастосовний, правовиконавчий та науковий рівні [3]. Проте, на жаль, говорити саме про програмний (системний), а не декларативний підхід до питань кримінально-правової політики наразі не доводиться, адже в Україні до цього часу немає актуальних державних кон-

цепції, стратегії чи хоча б програми протидії злочинності. Стосовно державної програми протидії злочинності, то це саме той нормативно-правовий акт, в якому на певний період часу визначаються організаційно-правові заходи, переважно кримінологічного спрямування (запобігання та протидія злочинності), і суб'єкти виконання конкретних завдань.

Така пасивність законодавця видається не раціональною та алогічною, адже і в перші роки незалежності криміногенна ситуація в Україні ставала загрозою національній безпеці і стримувала розбудову держави. Сплеск злочинності зумовлювався кризовими явищами в політичному й економічному розвитку, в усіх сферах суспільного життя, що підживлювалось правовим нігілізмом, фактичною безконтрольністю за підприємницькою, кредитно-фінансовою та банківською діяльністю [4, с. 292—294]. Однак, попри всі ці складнощі, було прийнято першу після проголошення суверенітету Державну програму боротьби зі злочинністю на 1993—1995 роки (затверджена Постановою Верховної Ради України від 25 червня 1993 р. № 3325-XII) [5].

Згодом для протидії зростанню кількості тяжких злочинів проти життя і здоров'я, майнових інтересів громадян і держави, а також значному загостренню обстановки в окремих регіонах Указом Президента України від 17 вересня 1996 року № 837/96 було затверджено Державну програму боротьби зі злочинністю на 1996—2000 роки (схвалена Кабінетом Міністрів України). Порівняно з попередньою програмою її розділи розширені за змістом, колом виконавців і рівнем контролю та передбачали такі заходи як: 1) організаційно-правові заходи; 2) забезпечення конституційного ладу, прав і свобод людини; 3) профілактики правопорушень і злочинності; 4) боротьби з наркоманією і алкоголізмом; 5) боротьби з організованою злочинністю і корупцією; 6) боротьби зі злочинністю у сфері економіки; 7) поліпшення розслідування кримінальних справ та розшукової роботи; 8) удосконалення кримінально-виконавчої системи; а також 9) міжнародне співробітництво в

боротьбі зі злочинністю; 10) науково-методичне забезпечення боротьби зі злочинністю; 11) кадрове забезпечення боротьби зі злочинністю; 12) матеріально-технічне і фінансове забезпечення правоохоронних органів; 13) перспективні заходи [6].

Для закріплення певних позитивних зрушень, подальшої активізації протидії злочинності та забезпечення уповільнення темпів її зростання, на основі чітко визначених пріоритетів, поступового нарощування зусиль держави і громадськості, вдосконалення законодавства, організації, засобів і методів запобігання і розкриття злочинів було прийнято Комплексну програму профілактики злочинності на 2001—2005 роки (затверджена Указом Президента України від 25 грудня 2000 р. № 1376/2000). Програма містила такі блоки основних заходів: 1) організаційне забезпечення профілактики злочинності; 2) правове забезпечення профілактики злочинності; 3) захист життя, здоров'я, честі і гідності особи, її майна від злочинних посягань; 4) протидія організованим злочинності і корупції; 5) зменшення кримінального тиску на економічні відносини; 6) мінімізація злочинного впливу на неповнолітніх та молодіжне середовище; 7) запобігання поширенню наркоманії, пияцтва та алкоголізму; 8) протидія рецидивній злочинності; 9) охорона громадського порядку та безпека дорожнього руху; 10) запобігання поширенню бродяжництва; 11) матеріально-технічне і кадрове забезпечення профілактичної роботи [7].

При досягненні деякого зменшення кількості вчинених злочинів середньої тяжкості, тяжких та особливо тяжких злочинів водночас спостерігалось збільшення кількості правопорушень у сфері економіки. Із урахуванням цього була розроблена Концепція Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 р. № 1911-р). Серед завдань Програми: забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень шляхом

розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на усунення причин та умов вчинення протиправних діянь, а також налагодження дієвої співпраці правоохоронних органів та центральних і місцевих органів виконавчої влади [8].

При цьому варто зазначити, що відсутність окремих нормативно-правових актів, які повинні стати надійним фундаментом вітчизняного державно-правового механізму протидії сучасній злочинності — не єдина проблема. Багато системних помилок пов'язані з недостатнім використанням або відсутністю в суб'єктів правотворчості інструментів і процедур, які забезпечують якісну експертизу складних законопроектів. Нещодавнього запровадження антикорупційної експертизи недостатньо. Уже два десятиліття вітчизняні вчені-правознавці доводять необхідність закріплення на законодавчому рівні обов'язкового проведення кримінологічної експертизи проектів нормативних правових актів.

Слід констатувати існування численних нормативно-правових актів, які містять конфліктогенні питання, інші хиби криміногенного характеру, створюють умови для зловживання правом. Запропонована експертиза розуміється як спеціальне, здійснюване на основі науково обґрунтованої методики кримінологічне дослідження чинних нормативно-правових актів та їх проектів, спрямоване на виявлення, усунення або мінімізацію впливу таких нормативних положень, що детермінують або можуть детермінувати злочинність чи блокують дію антикримінальних заходів і засобів. Відповідні законопроекти були розроблені та подавалися до Верховної Ради України, але позитивного результату досі немає [9].

І все це не зважаючи на зростання динаміки злочинності, особливо у сфері економіки, яке зумовлюється кардинальними соціально-економічними, політичними і правовими змінами в умовах соціальних перетворень, безперечно простежується тенденція до її збільшення як за абсолютними показниками і темпами зростання, так і щодо чисельності населення. І на цьому тлі видаються явно пе-

редчасними оптимістичні заяви деяких посадових осіб щодо ознак стабілізації і навіть початку перелому в динаміці злочинності починаючи з 2014 року.

Фактично кримінальна ситуація продовжує погіршуватися. І якщо вона адекватно не відтворена у статистичних показниках, то це зумовлено тією обставиною, що останніми роками відбулися суттєва декриміналізація законодавства, лібералізація покарання і правозастосовної практики. Слід відзначити також не повне охоплення органами кримінальної юстиції усього масиву правопорушень. Через органи правопорядку проходить менше третини злочинів, передбачених чинним Кримінальним кодексом України (далі — КК України). Необхідно зазначити і високий рівень латентності та корупції у правоохоронних і судових органах [10; 11].

Зокрема, за даними Міністерства внутрішніх справ України, криміногенна ситуація в державі за рядом маркерів (показників) лише погіршується [12]. Про це певним чином може свідчити подальше збереження тенденції зростання кількості заяв і повідомлень про злочини, які надходять до органів поліції.

«Однак, мабуть, найдорожчу ціну суспільство заплатило у зв'язку з новим демонстражем системи профілактики злочинності, згортанням багатомільйонного руху громадськості за зміцнення правопорядку і законності в країні, — зазначає І. Христич. — Лишившись цих структурних компонентів і не створивши нічого нового, держава фактично неймовірно послабила свій профілактичний потенціал і провела як би смугу відчуження між офіційною владою, правоохоронною системою та населенням. Більше того, питання економічної злочинності і корупції набуло політичного характеру, а проблема їх попередження — виключно кримінально-правового. Попередження злочинності і корупції так і не стало складовою частиною завдань реформування суспільства. Ідеологічне кліше «верховенство права» взагалі підірвало ідею попередження злочинності як одного з основних напрямів діяльності держави.

На жаль, за ці роки держава не мала єдиної взаємозв'язаної концепції реформування судової і правоохоронної систем України. Розпочата реформа судових органів і постійна реорганізація в органах внутрішніх справ, прокуратури, служби безпеки, контролюючих органів мали непослідовний і спонтанний характер. Передусім це торкнулося органів досудового слідства і оперативних служб, органів прокуратури. Проблема попередження злочинності навіть не ставилася у процесі такого реформування.

Оптимізація моделювання правоохоронної системи у ракурсі попереджувальної діяльності має величезне значення для реалізації кримінологічної політики держави, визначення стратегії і тактики протидії злочинності взагалі та окремим її видам, особливо економічній» [13, с. 256—258].

Щодо економічної злочинності, то подоланню негативних наслідків тінізації економіки України покликані сприяти насамперед організаційно-правові заходи протидії цьому явищу. Ідеться, по-перше, про заходи щодо детінізації економіки: «амністія» капіталів некримінального походження, упровадження наявних теоретичних розробок із виявлення напівлегальних фінансово-промислових угруповань та ліквідації виявлених схем і легалізації капіталу тощо. По-друге, доцільними є заходи щодо декриміналізації економіки: імплементація у національне законодавство ст. 20 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності; реформування системи звітності правоохоронних органів відповідно до стандартів розвинених країн; розроблення комплексної теоретико-методичної бази визначення обсягів та протидії кримінальній і тіньовій активності; активізація участі в міжнародній системі протидії та легалізації економічної діяльності на різних рівнях міжнародного співробітництва [14, с. 51—52], актуальним залишається також визначення більш конкретних заходів протидії організованим злочинності у сфері економіки [15, с. 43—44].

Очевидним є те, що необхідно змінювати методiku, стратегію і тактику робо-

ти правоохоронних структур, щоб вона найбільш повно відповідала конкретним вимогам сьогодення. Пошук найефективніших шляхів треба розпочинати з законодавчого забезпечення діяльності суб'єктів правозастосування, бо нинішня нормативна база безнадійно застаріла [16].

Зокрема, уважно проаналізувавши Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», який є одним з найважливіших законів щодо визначення головних напрямів загальнодержавної кримінально-правової політики, можна виявити цілий ряд суттєвих недоліків та помилок. Серед них — відсутність законодавчого закріплення поняття «організованої групи» (законодавець лише робить відповідне посилання на КК України), тоді як визначене поняття «організованої злочинності». Зауважимо, що правоохоронці ведуть боротьбу з конкретними злочинцями та злочинами, а їм пропонують абстрактну дефініцію, яка запозичена у кримінологічній науці. Навряд чи такий підхід сприяє дійсній, а не удаваній боротьбі зі злочинністю.

Але «білі плями» (прогалини в законодавстві) — це ще не найгірше, бо аналізований закон, на жаль, не позбавлений концептуальних недоліків. Наприклад, ст. 2 Закону передбачає, що метою боротьби з організованою злочинністю поряд з установленням контролю над нею, її локалізацією і нейтралізацією є її ліквідація. Дане положення дублюється ст. 3 Закону, де визначені основні його завдання.

Така постановка питання видається дуже сумнівною і нагадує відлуння комуністичних поглядів постсоціалістичної держави, яка намагалася оголосити війну злочинності тоді, коли миру з нею ніколи не існувало.

В узагальненому вигляді ці напрями повинні знайти своє належне відображення і в новій Концепції державної політики боротьби з організованою злочинністю [17] на наступний період.

Саме тому, враховуючи останні зміни в українському законодавстві, що відображені в положеннях Угоди про асоці-

ацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 року, Стратегії національної безпеки України від 6 травня 2015 року, Концепції розвитку сектору безпеки й оборони України від 4 березня 2016 року, шостої доповіді про хід виконання Україною Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України від 18 грудня 2015 року, Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016—2020 роки від 23 серпня 2016 року перед державою постала необхідність: забезпечити передачу більшості правоохоронних функцій (у тому числі щодо протидії організованій злочинності), крім боротьби зі злочинами проти основ національної безпеки від Служби безпеки України до правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України; запровадити системну протидію організованій економічній злочинності та «тінізації» економіки; впровадити систему ефективної взаємодії правоохоронних органів України та сусідніх держав з метою боротьби з організованою злочинністю в прикордонних регіонах; розширювати спектр кримінологічних досліджень структурних елементів організованої злочинності закономірностей її функціонування тощо. Це є необхідним для формування комплексної характеристики цього виду злочинної діяльності загалом та її окремих видів розробки на цій основі відповідних методичних рекомендацій щодо протидії усім проявам організованої злочинності [18, с. 194].

Висновки. Враховуючи те, що на сьогодні криміногенна та безпекова ситуації в державі є доволі напруженими з ряду об'єктивних чинників, а саме: збереження достатньо високого рівня криміногенної активності; суттєве зниження правової свідомості та моральних критеріїв у суспільстві; продовження військової агресії з боку Російської Федерації, перебування поза правовим полем України окупованих територій Автономної Республіки Крим, частини Донецької та Луганської областей, відсутність контролю

за значною ділянкою державного кордону; поширення незаконного обігу зброї, боєприпасів, вибухівки, зростання прошарку громадян, що готові при нагоді її застосовувати; кризові явища в економіці, повільні темпи вирішення соціально-економічних питань, девальвація національної валюти, зростання цін, комунальних тарифів, проблеми із занятістю населення тощо, необхідно:

1. Верховній Раді України розглянути можливість розробки та супроводження проєктів законів України «Про державно-правовий механізм протидії злочинності», «Про антикримінальну стратегію на 2020—2030 роки», «Про кримінологічну експертизу» тощо.

2. Кабінету Міністрів України організувати та забезпечити розробку проєктів Концепції Державної програми профілактики правопорушень та Концепції державної кримінально-правової політики на період з 2020 по 2030 рік.

3. Міністерству внутрішніх справ України спільно з Генеральною прокура-

турою України та іншими правоохоронними органами налагодити постійний науково-експертний супровід, із залученням вітчизняних і зарубіжних фахівців, процесу подальшого вдосконалення українського кримінального, кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства у частині щодо питань антикримінальної концепції та стратегії, кримінально-правової політики та інших інструментів державно-правового механізму протидії злочинності.

4. У сфері правореалізаційної практики можуть бути корисними такі заходи: переорієнтація правозастосувачів на необхідність дотримання та охорони прав і свобод особи як безумовну цінність з метою виключення формалізму юридичної практики і зловживання правовими засобами; посилення механізмів відомчого контролю за дотриманням законодавства; розроблення правових механізмів, які запобігають дезінтеграції правозастосовної практики тощо.

Список використаної літератури

1. Литвинов О. М. Соціально-правовий механізм протидії злочинності в Україні (теоретичні та практичні засади): автореф. дис. ... докт. юрид. наук / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2010. 40 с.
2. Горішний О. О. Співвідношення механізмів протидії злочинності та кримінально-правового впливу // Форум права. 2011. № 2. С. 189—193. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11gookpv.pdf>.
3. Борисов В. І., Фріс П. Л. Поняття кримінально-правової політики // Правова доктрина України: у 5 т. Т. 5: Тацій В. Я., Борисов В. І., Батиргарєєва В. С. та ін. Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. Харків: Право, 2013. С. 56—71.
4. Сущенко В. Д. Державна програма боротьби зі злочинністю // Вісник асоціації кримінального права. 2017. № 1 (8). С. 292—294.
5. Державна програма боротьби зі злочинністю: затв. Постановою Верховної Ради України від 25 червня 1993 р. № 3325-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3325-12>.
6. Комплексна цільова програма боротьби зі злочинністю на 1996—2000 роки: затв. Указом Президента України від 17 вересня 1996 року № 837/96. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/837/96>.
7. Комплексна програма профілактики злочинності на 2001—2005 роки: затв. Указом Президента України від 25 грудня 2000 р. № 1376/2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1376/2000>.
8. Концепція Державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 р. № 1911-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1911-2010-%D1%80>.
9. Закалюк А. П. Про запровадження в Україні кримінологічної експертизи // Право України. 1999. № 7. С. 100—104.
10. Орлов Ю. Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів // Публічне право. 2011. № 2. С. 78—84.

11. Христич І. А. Несовершенный механизм противодействия преступности в сфере ТЭК со стороны контролирующих инстанций и органов уголовной юстиции // Вісник Національного університету «Юридична академія імені Ярослава Мудрого». 2012. № 1 (8). С. 256—258.
12. Лист МВС України від 01.06.2018 № 7590/05/21-2018.
13. Христич І. А. Несовершенный механизм противодействия преступности в сфере ТЭК со стороны контролирующих инстанций и органов уголовной юстиции // Вісник Національного університету «Юридична академія імені Ярослава Мудрого». 2012. № 1 (8). С. 256—258.
14. Баранов С. О. Тіньова економіка: сутність, причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання в Україні // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2015. № 3. С. 51—52.
15. Гребенюк М. В. Запровадження системної протидії тінізації економіки в сучасних умовах // Тіньова економіка: світові тенденції та українські реалії: матер. міжвідомчої наук.-практ. конф. (Київ, 23 черв. 2017 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 43—44.
16. Усатий Г. О. Кримінально-правовий компроміс: монографія. Київ: Атіка, 2001. 128 с.
17. Концепція державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю: Указ Президента України від 21 10.2011 р. № 1000/2011. URL: https://portal.rada.gov.ua/archive/2011/10/page/6?type_sort=asc&page_count=200.
18. Федосова О. В., Михайлова Ю. О. Шляхи вдосконалення державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю // Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. Вип. 6. Т. 2.

References

1. Litvinov O. M. Socio-legal mechanism for combating crime in Ukraine (theoretical and practical principles): author. dis. ... Dr. Jurid. Sciences / Dnipropetrovsk. state un-t int. affairs. Dnipropetrovsk, 2010. [ukr.]
2. Horishny O. O. Correlation of mechanisms for combating crime and criminal-legal influence. Forum prava. 2011. № 2. P. 189—193. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11gookpv.pdf>. [ukr.]
3. Borisov V. I., Fris P. L. The concept of criminal law policy. Legal doctrine of Ukraine: in 5 vols. Vol. 5. Criminal law sciences in Ukraine: state, problems and ways of development / V. Ya. Tatsiy, V. I. Borisov, V. S. Batyrgareeva, etc.; for general ed. V. Ya. Tatsiya, V. I. Borisova. Harkiv: Law, 2013. P. 56—71. [ukr.]
4. Sushchenko V. D. State program to combat crime. Bulletin of the Association of Criminal Law. 2017. № 1 (8). P. 292—294. [ukr.]
5. State program to combat crime: approved. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of June 25, 1993 № 3325-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3325-12>[ukr.]
6. Comprehensive targeted program to combat crime for 1996-2000: approved. Decree of the President of Ukraine of September 17, 1996 № 837/96. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/837/96>. [ukr.]
7. Comprehensive crime prevention program for 2001—2005: approved. Decree of the President of Ukraine of December 25, 2000 № 1376/2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1376/2000>. [ukr.]
8. The concept of the State program of crime prevention for the period up to 2015: approval. by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 29, 2010 № 1911-r. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1911-2010-%D1%80>. [ukr.]
9. Zakalyuk A. P. On the introduction of criminological examination in Ukraine. Law of Ukraine. 1999. № 7. P. 100—104. [ukr.]
10. Orlov Y. Criminological examination of normative-legal acts. Public law. 2011. № 2. P. 78—84. [russ.]
11. Hristich I. A. Imperfect mechanism for combating crime in the energy sector by regulatory authorities and criminal justice agencies. Bulletin of the National University «Yaroslav the Wise Law Academy». 2012. № 1 (8). P. 256—258. [ukr.]
12. Letter of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine 01.06.2018 № 7590/05 / 21-2018.
13. Hristich I. A. Imperfect mechanism for combating crime in the energy sector by regulatory authorities and criminal justice agencies. Bulletin of the National University «Yaroslav the Wise Law Academy». 2012. № 1 (8). P. 256—258. [ukr.]
14. Baranov S. O. Shadow economy: essence, causes, socio-economic consequences and ways to overcome in Ukraine. Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. 2015. № 3. P. 51—52. [ukr.]

15. Grebenyuk M. V. Introduction of system counteraction to shadowing of economy in modern conditions. Shadow economy: world tendencies and Ukrainian realities: materials of inter-departmental scientific practice. conf. (Kyiv, June 23, 2017). Kyiv: Nat. Acad. Internal Affairs, 2017. P. 43—44. [ukr.]

16. Usatyi G. O. Criminal-legal compromise: Monograph. Kyiv: Attica, 2001. 128 p. [ukr.]

17. The concept of state policy in the fight against organized crime: Decree of the President of Ukraine dated 21.10.2011 № 1000/2011. URL: https://portal.rada.gov.ua/archive/2011/10/page/6?type_sort=asc&page_count=200[ukr.]

18. Fedosova O.V., Mikhailova Yu.O. Ways to improve public policy in the fight against organized crime. Scientific Bulletin of Public and Private Law. 2016. Vip. 6. Vol. 2. [ukr.]

Усатий Г. А. Пути совершенствования механизмов противодействия современной преступности.

В статье анализируются вопросы организационно-правового обеспечения механизма противодействия современной преступности в условиях существенного ухудшения криминогенной ситуации в государстве; исследуются концептуальные основы и проблемы функционирования механизма противодействия преступности и отечественной уголовно-правовой политики; переосмысливаются место и роль противодействия преступности в государственном механизме, его внешнем и внутреннем контурах, признается недостаточная разработанность соответствующих доктринальных (теоретических) положений; акцентируется внимание на пробелах профильного законодательства и ненадлежащем нормативно-правовом обеспечении правоохранительных органов (в частности, отсутствие инструментов правового характера по вопросам антикриминальной стратегии, криминологической экспертизы и др.

На основании изучения положительного опыта научного сообщества и практики правоприменения сформулированы предложения по соответствующим направлениям по совершенствованию системы профилактики преступлений, повышению эффективности правоохранительных органов в борьбе с теневой экономикой, организованной преступностью (и ее отдельными проявлениями), а также предпринята попытка оптимизации моделирования правоохранительной системы в ракурсе предупредительной деятельности в контексте реализации криминологической политики государства, определения стратегии и тактики противодействия преступности.

Ключевые слова: преступность, уголовно-правовая политика, профилактика преступлений, механизм противодействия преступности.

Usaty G. O. The ways to improve of the mechanism of combating modern crime.

The article is devoted to the issues of organizational and legal support of the mechanism of counteraction to modern crime in the conditions of a significant deterioration of the criminal situation in the state; it examines the conceptual foundations and problems of the mechanism of combating crime and domestic criminal policy; the place and role of counteraction to crime in the state mechanism, its external and internal contours are reconsidered, insufficient elaboration of the corresponding doctrinal (theoretical) provisions is recognized; emphasis is placed on gaps in relevant legislation and inadequate regulatory support of law enforcement agencies (in particular, the lack of legal instruments on issues of anti-crime strategy, forensic examination, etc.). Based on the study of the positive experience of the scientific community and the practice of law enforcement, proposals have been formulated in the relevant areas for improving the crime prevention system, increasing the effectiveness of law enforcement agencies in the fight against the shadow economy, organized crime (and its individual manifestations), and an attempt has been made to optimize the modeling of the law enforcement system in the perspective preventive activities in the context of the implementation of the criminological policy of the state, determination of the strategy and tactics of combating crime.

Key words: crime, criminal law policy, crime prevention, crime prevention mechanism.